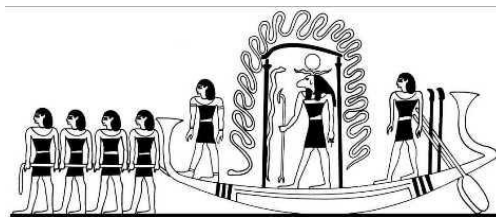

MEHEN Nieuws (42)
4 september 2017

MEHEN, Studiecentrum voor het oude Egypte

Beste donateurs en liefhebbers van het oude Egypte,

De zomer is weer (bijna) achter de rug, de Mehendag was druk bezocht, de zomercursus over de tempel van Edfoe was zeer geslaagd en ook de studiedag over Gebel el Silsila was een succes. Mehen kon mede dankzij vele donateurs, en één donateur in het bijzonder, een donatie van € 4.000,-- overhandigen aan Maria Nilsson, de directrice van het Gebel el Silsila Project.

De sprekers op de Gebel el Silsiladag en Bep Koek, die op het punt staat het bedrag van de donatie bekend te maken (foto Petra Lether)

Degenen die op de Mehendag aanwezig waren, weten al dat het bestuur is uitgebreid met Nicky van de Beek MA en Petra Lether, ook wel bekend als Cleopetra. We hopen als bestuur de stichting Mehen nog meer bekendheid te geven, hopelijk nog meer donateurs te werven en daarmee nog meer de doelstellingen te verwezenlijken: de geschiedenis van het oude Egypte onder de mensen bekend te maken en indien mogelijk nog meer projecten in Egypte te ondersteunen. In ieder geval bruist het komend najaar weer van Mehenactiviteiten.

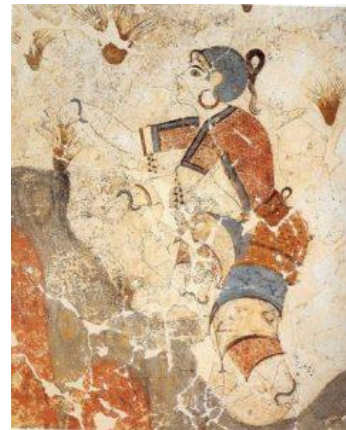
Onderwerpen in dit Mehen Nieuws:

- lezingen- en cursusprogramma
- de Egyptische collectie van het Poesjkinmuseum te Moskou
- nieuwe tentoonstellingen (Ingrid van Spakelaar)
- verslag Dahabiyareis maart 2017 (Lisette Ruzius en Huib van Verseveld)
- Egyptisch nieuws (Petra Lether)
- leesgroep hiërogliefen
- verkoop boeken

12 september 2017 om 14.30 uur te Den Haag, Mehen Studiecentrum

De Powervrouwen van Amarna. Lezing door dr. Jacobus van Dijk

Vrouwen speelden een belangrijke rol aan het hof van koning Achnaton in Amarna. Zijn moeder Teje had als weduwe van Achnaton's vader haar eigen paleis in Amarna. Natuurlijk resideerde daar ook de beroemde koningin Nefertiti, over wier achtergrond vrijwel niets bekend is, en een andere koningin, Kiya, die misschien de moeder van de latere koning Toetanchamon was. Bij Nefertiti had Achnaton zes dochters, van wie er in elk geval twee een belangrijke rol speelden in de verwickelingen rond de troonsopvolging na Achnaton's dood. Maar er waren ook voedsters en kinderjuffrouwen, zoals Nefertiti's voedster Tiye, een tante van Achnaton. In de lezing zullen al deze hooggeplaatste dames de revu passeren. Wat weten wij van hun positie aan het hof en van hun onderlinge verhoudingen? Is het waar dat Achnaton twee van zijn eigen dochters huwde en zelfs kinderen bij hen had? En wie is de mysterieuze dexamunzu die na de dood van haar echtgenoot een Hettitische prins wilde trouwen om hem koning van Egypte te maken?

10 oktober 2017 om 14.30 uur te Den Haag, Mehen Studiecentrum

Akrotiri. Lezing door drs. Diane de Wild

Akrotiri is een klein dorpje op Thera, één van de Cycladische eilanden in de Egeïsche Zee. Het is geen gewoon eiland: Thera is een vulkaan. De uitbarsting van de vulkaan van Thera in de Bronstijd behoort tot de grootste uitbarstingen die de mensheid de afgelopen paar millennia heeft meegemaakt. De uitbarsting zorgde voor een indrukwekkende, met zeewater gevulde krater, die het eiland tot het mooiste eiland van Griekenland maakt en waar hordes toeristen op af komen. Maar dat was niet het enige: de witte puimsteen van de vulkaan bedekte de Bronstijddorpjes op het eiland en zorgde op deze wijze voor de goede conservering van de resten uit de Bronstijd. Het bekendste en waarschijnlijk ook grootste Bronstijddorp van Thera is Akrotiri, vernoemd naar een nabijgelegen modern dorp iets ten noorden van de opgraving. De opgravers hadden hier het geluk dat de zestig meter dikke puimsteenlaag hier door erosie behoorlijk weggesleten was.

De datering van deze uitbarsting levert al decennia grote hoofdbrekens op: de natuurwetenschappelijke datering komt niet overeen met wat archeologen op basis van kruisdatering met Egyptische voorwerpen dachten. Hoe is dit verschil op te lossen? Daar is nog steeds geen definitief oordeel over.

21 november 2017 om 14.30 uur te Den Haag, Mehen Studiecentrum

Hatsjepsjoet. Lezing door Nicky van de Beek MA

Ma'atkara Hatsjepsjoet regeerde meer dan 20 jaar lang als koning tijdens de 18e dynastie. Hoewel ze haar carrière begon als koningin van Djehoetimos II en regentes van Djehoetimos III, werd ze op den duur tot koning gekroond. Tijdens haar regering ondernam ze succesvolle handelsexpedities en bouwde enkele van de mooiste monumenten in de Egyptische geschiedenis. De manier waarop ze zich presenteerde was hierbij van groot belang, en dit politieke spel speelde ze op voortreffelijke wijze. In deze lezing bekijken we de loopbaan van Hatsjepsjoet van begin tot eind, en proberen we enkele vragen te beantwoorden: Wat bewoog Hatsjepsjoet om koning te worden? Welke rol speelde de architect Senenmoet? Wie ondernam de *damnatio memoriae* tegen Hatsjepsjoet's nalatenschap? En is de mummie in KV60 echt van haar?

17 januari 2018 om 14.30 uur te Den Haag, Mehen Studiecentrum

De Nubische forten ten tijde van het Middenrijk. Een daadwerkelijke verdedigingslinie of meer bombastische propaganda van de farao? Lezing door Yvonne Buskens

Over een lijn van 400 kilometer, dat wil zeggen tussen de eerste cataract nabij Aswan en de tweede voorbij Semna, zijn in totaal 17 forten ge- (of ver-) bouwd gedurende het Middenrijk: tezamen vormen ze een perfect voorbeeld van Egyptische architectonische overheersing in Beneden Nubië. Informatie van archeologische opgravingen geeft ons een heel goed beeld van hoe de forten eruit hebben gezien en ook hoe bewoners hier mogelijk hebben geleefd. Maar waarom werden deze forten eigenlijk gebouwd? Werden ze opgericht om mogelijke indringers te weren en wie waren dat dan? Of waren ze er meer ter bescherming en controle over de handel in kostbare goederen die van Boven Nubië of wellicht nog van verder over de Nijl werden vervoerd? En wat kan tekstueel bewijs zoals onder andere de Semnastèles van Senwosret III en de zogenaamde Semna Dispatches ons nog meer vertellen over de relatie, zowel in theorie en praktijk, tussen de Nubiërs en de Egyptenaren gedurende het Middenrijk in dit gebied?

Studiedag "Het Uitgaan bij Dag. Het Egyptische Dodenboek" op vrijdag 29 december 2017

Leiden, RMO of Den Haag, Mehen Studiecentrum. Spreker Jan Koek

Aanvang 10.00 uur – 12.00 uur en 13.30 – 16.45 uur Prijs € 35,--, donateurs Mehen € 27,50.

Op deze studiedag zullen vele aspecten van het Dodenboek behandeld worden. Het voorlopig programma ziet er als volgt uit:

10.00 uur - 11.00 uur: Inleiding op het Egyptische Dodenboek

11.00 uur - 12.00 uur: Dodenboekspreuk 17: "Begin van de verheffingen en gedenkingen, het uitgaan en het weer afdalen in het dodenrijk (het schone westen)." Een van de langere spreken met maar liefst 15 verschillende vignetten.

12.00 uur - 13.30 uur: Pauze

13.30 uur - 14.30 uur: Dodenboekspreuk 149 (en 150): Deze spreuk is een samenvatting van de verschillende regio's (j3wt) in het hiernamaals. Alle regio's zullen kort worden besproken.

14.30 uur - 14.45 uur: Pauze

14.45 uur - 15.45 uur: Dodenboekspreuk 151: "Spreuk voor het geheime hoofd". Het vignet geeft een soort schematische plattegrond van de grafkamer weer

15.45 uur - 16.00 uur: Pauze

16.00 uur - 16.45 uur: Dodenboekspreuk 99b: "Spreuk om een veerboot te brengen in het dodenrijk". Deze spreuk voorziet in de behoefte om een transportmiddel te hebben.

De Egyptische collectie in het Poesjkinmuseum te Moskou

Het Poesjkinmuseum te Moskou bevat 1 zaal met Egyptische objecten en een zaal met voorwerpen uit de Grieks-Romeinse Tijd alsmede uit de Koptische Periode. Hoewel het geen grote collectie is bevat het voorwerpen uit alle perioden en tevens enkele bijzondere objecten. De basis van de collectie bestaat uit de verzameling van een van de eerste Russische egyptologen Vladimir Golenishef (29 januari 1856 – 5 augustus 1947). Golenishef was de zoon van een gegoede koopman uit St. Petersburg en studeerde aan de universiteit van St. Petersburg. In de jaren 1884-85 organiseerde en financierde hij opgravingen in de Wadi Hammamat en in 1888-89 in Tell el Maskhuta. In de 20 jaar daarna reisde hij meer dan 60 keer naar Egypte en verzamelde een enorme collectie van meer dan 6.000 Egyptische oudheden, zoals de beroemde Moskouse Mathematische papyrus, het verhaal van Wenamon en een aantal mooie Fajoemporetten. Tevens publiceerde hij de papyri die op dat moment in de Hermitage waren, waaronder de profetie van Neferti en het verhaal van de schipbreukeling. Hij bestudeerde oudheden uit Assyrië, het Hettietenrijk en Ur. In 1909 verkocht hij zijn collectie aan het Museum van Schone Kunsten in Moskou, nu het Poesjkinmuseum. Na de Russische revolutie in 1917 keerde hij nooit meer terug in Rusland. Vanaf 1915 was hij hoofd van het departement egyptologie aan de Universiteit van Cairo. Hij overleed op 90-jarige leeftijd in Nice. Zijn buste is opgesteld op het grafmonument van Mariëtte in de tuin van het Egyptische Museum in Cairo. Zie voor een informatieve film over het leven van Golenishef: <https://www.youtube.com/watch?v=iPscZL2YsiM>

VI. Golenishef (bron internet)

Palet in de vorm van een struisvogel (?) (foto Jan Koek)

Van de objecten noem ik er een paar die mij opvielen. Ten eerste heeft het museum een paar mooie paletten van leisteen uit de Nagada II periode, o.a. in de vorm van een olifant, een schildpad en een vis. Hierbij een foto van een palet, mogelijk in de vorm van een struisvogel, 17,5 cm bij 11 cm. Dit palet is een van de vele objecten die oorspronkelijk behoorde tot de verzameling van Golenishef. Een palet is een stenen plaatje dat oorspronkelijk gebruikt werd om malachiet tot poeder te vermalen; het poeder werd aangelengd en rond de ogen gesmeerd. Deze ogenschmink had zowel praktische als magische doeleinden, het maakte de ogen niet alleen meer aantrekkelijk (hetgeen in aanvang niet het hoofddoel moet zijn geweest), maar er werd ook gedacht dat het zou beschermen tegen kwade krachten en oogziekten, die in Egypte door de wind, het stof, het heldere zonlicht en de insecten wijd verspreid waren. Deze sierpaletten werden hiervoor niet gebruikt, maar hingen mogelijk in tempels ter ere van de goden.

Een bijzonder fraai object betreft een boot met dierenkoppen uit het Middenrijk van 102 cm lang, 15,5 cm breed en 22 cm hoog. Naast het gewone personen- en vrachtverkeer, werd de boot ook gebruikt

voor het vervoer van de mummiekist. Met name gedurende het Middenrijk werd de boot ook een belangrijk object in de grafinventaris. De dierenkoppen op de voor- en achtersteven van de boot lijken mij bestemd voor apotropaische - en beschermingsdoeleinden. Welk dier het in dit geval is, is mij niet duidelijk, mogelijk is het een ramskop. Degene die denkt te weten welk dier hier is afgebeeld, laat het mij a.u.b. even weten. In de kiosk op de boot zit een man, het is voor mij dus nog de vraag of het hier inderdaad om een dodentransport gaat. De roeiriemen en het zeil zijn helaas verloren gegaan.

Boot met dierenkoppen, Middenrijk (foto Jan Koek)

Een ander bijzonder voorwerp is een mummiekist van terracotta voor een kind uit Gebelein en stamt volgens het bijschrift uit het Middenrijk. Op de deksel is de overledene in foetushouding afgebeeld. Hoewel in terracotta lijkt de mummiekist gemaakt te zijn naar voorbeeld van een rieten mand. Wie kent andere voorbeelden van zo'n mummiekist? Ik houd mij aanbevolen om voorbeelden van eventuele gelijksoortige kisten te ontvangen.

Mummiekist voor een kind, Middenrijk (foto Jan Koek)

Mummiekist voor een kind, deksel, Middenrijk (foto Jan Koek)

Tenslotte wil ik een mooie cosmeticalepel uit de 18^e of 19^e dynastie tonen, de lengte is 19,4 cm, de breedte 4,5 cm. De iconografie van deze lepels is meestal gebaseerd op vrouwen, soms zwemmend, soms spelend op een muziekinstrument, en Nijlvegetatie. In dit geval is een zwemmend meisje van ivoor de handgreep, zij houdt een houten doosje in de vorm van een waterlelie vast waarop een dekseltje zit. Het meisje draagt een bruine pruik van ebbenhout, haar hals is gedecoreerd met een ketting van knoppen van de waterlelie. Rond haar heupen draagt zij een gordel en op de bovenkant van haar dijbeen is een afbeelding (tattoo?) van Bes aangebracht. Deze lepels waren met name populair tijdens de 18^e en 19^e dynastie, zij werden gebruikt om zalf of andere cosmetica in te bewaren, maar mogelijk waren deze lepels daar te kostbaar voor en waren zij bestemd voor religieuze rituelen.

Cosmeticalepel in de vorm van een zwemmend meisje (foto Jan Koek)

Nieuwe tentoonstellingen (Ingrid van Sprakelaar)

In deze rubriek gaat het om nieuw bekend geworden tentoonstellingen of verlengingen; alle tentoonstellingen met voorwerpen uit het oude Egypte vindt u op onze website onder Musea/ Tentoonstellingen.

Onder de subkop "museumlijst" vindt u een lijst van musea over de gehele wereld met Egyptische objecten. Let u ook op de zogenoemde kleine collecties. De lijsten worden regelmatig bijgewerkt. Indien u de komende tijd naar de ons omringende landen gaat, raadpleeg de lijst, misschien is er net in die stad waar u bent, ook iets uit Egypte. De tentoonstellingen worden met sterren aangeduid, zodat u (ongeveer) weet of de tentoonstelling de moeite waard is.

Een tentoonstelling zonder * = een tentoonstelling met enkele Egyptische voorwerpen, een tentoonstelling met * = kleine tentoonstelling over Egypte, met ** = middelgrote tentoonstelling over Egypte en een tentoonstelling met *** = belangrijke tentoonstelling over Egypte.

CANADA

- Québec, Musée de la civilisation: *My 2000-year-old Double. Van 23 mei 2018 t/m 14 april 2019

DENEMARKEN

- Kopenhagen, Ny Carlsberg Glyptotek: ** Pharaoh - The Face of Power. Van 12 oktober 2017 t/m 25 februari 2018

DUITSLAND

- Berlijn, Museum Lichtenberg im Stadhaus: *Die Strahlkraft von Wissen und Glauben. T/m 5 november 2017
- Bonn, Ägyptisches Museum Bonn: *Wadi Ameyra: Ein proto- und frühdynastisches Inschriftentableau im SW-Sinai. T/m 20 oktober 2017.
- Hamm, Gustav-Lübcke-Museum: *Mumien - Der Traum vom ewigen Leben. Van 3 december 2017 t/m 17 juni 2018
- Hildesheim, Roemer- und Pelizaeus-Museum: STÄDTE - BURGEN - PYRAMIDEN. Kulturwelten im LEGO® Format. Van 22 oktober 2017 t/m 22 april 2018
- Leipzig, Ägyptisches Museum - Georg Steindorff - der Universität Leipzig: **Bekriegt, besetzt, bereichert. Ägypten zwischen Spätzeit und Spätantike. Van 8 september 2017 t/m 10 december 2017
- Tübingen, Schloss Hogenbüdingen: Ursprünge. Schritte der Menschheit. T/m 3 december 2017

ESTLAND

- Tallinn, Kadrioru Art Museum: *A Journey to the Orient. Otto Friedrich von Richter's (1791–1816) Trips and Collection. T/m 1 oktober 2017

FRANKRIJK

- Caen, Musée des Beaux-Arts de Caen: *L'Egypte photographiée: Un voyage partagé par Du Camp, Flaubert et Langlois. 1849-1850. T/m 24 september 2017
- Caen, Château, Musée de Normandie: Voyages en Égypte - Des Normands au pays des pharaons au XIXe siècle. Van 23 juni 2017 t/m 7 januari 2018
- Cannes, Musée de la Castre: Le fabuleux voyage du chevalier Lycklama en Orient (1865-1868) T/m 29 oktober 2017
- Figeac, Musée Champollion: Le Chant des signes. Van 8 juli 2017 t/m 5 november 2017
- Lyon, Musée des Confluences: Carnets de collection. T/m 9 september 2018
- Orléans, Musée Historique et Archéologique de l'Orléanais: **Du Nil à la Loire. Van 16 september 2017 t/m 11 maart 2018
- Vichy, Musée des arts d'Afrique et d'Asie: Culturoscope. T/m 31 oktober 2017
- Nantes, Muséum d'Histoire Naturelle: *L'éternité, rêve humain et réalités de la science" (Eeuwigheid, de menselijke droom en de wetenschappelijke werkelijkheid). T/m 12 maart 2018

ITALIË

- Napels, Museo Orientale "Umberto Scerrato": *Cinque Mummie Egiziane di Gatti. Permanent

LIECHTENSTEIN

- Vaduz, Liechtensteinisches Landesmuseum: ***Faszination Pyramiden. T/m 14 januari 2018

LUXEMBURG

- Luxemburg, Musée national d'histoire naturelle: *Alles fir d'Kaz. (Alles voor de kat. T/m 7-1-2018)

OOSTENRIJK

- Wenen, Naturhistorisch Museum: *Katzenkorb & Löwengrube - Natur und Kunst von Cranach bis Klimt. Van 31 mei t/m 8 oktober 2017

TSJECHIË

- Libochovice, Staatskasteel Libochovice: Graaf Johann Josef Herberstein en zijn reizen naar Afrika. T/m 30 september 2017

VERENIGDE STATEN

- Ann Arbor, Kelsey Museum of Archaeology: Jim Cogswell Cosmogonic Tattoos. T/m 10 september 2017 (interior) en 2 mei 2018 (exterior).
- Ann Arbor, Kelsey Museum of Archaeology: * Graffiti as Devotion along the Nile. Van 23 augustus 2019 t/m 5 januari 2020.
- Chicago, The Oriental Institute of the University of Chicago: **The Book of the Dead: Becoming God in Ancient Egypt. Van 3 oktober 2017 t/m 31 maart 2018
- Chicago, The Field Museum: *Ancient Mediterranean Cultures in Contact. Van 20 oktober 2017 t/m 29 april 2018
- Salt Lake City, Utah Museum of Fine Arts: **Heropening museum. Vanaf 26 augustus 2017
- San Francisco, Legion of Honor Museum: Gods in Color: Polychromy in the Ancient World. Van 28 oktober 2017 t/m 7 januari 2018
- Saint Louis, Saint Louis Science Center: *The Discovery of King Tut. T/m 7 januari 2018

VERENIGD KONINKRIJK

- Dundee, The MacManus: Dundee's Art Gallery & Museum: Dundee Preserves. T/m eind 2017
- Londen, Sir John Soane's Museum: *Egypt Uncovered: Belzoni and the Tomb of Pharaoh Seti I. 11 oktober 2017 t/m 14 april 2018.
- Rochdale, Touchstones Rochdale Heritage Gallery: * Ancient Egypt: Life along the River Nile. T/m 21 april 2018
- Stafford, The Ancient High House: *The Splendour of Ancient Egypt. T/m 9 september 2017
- Wigan, Museum of Wigan Life: *Animal Mummies Uncovered. T/m 13 januari 2018

ZWITSERLAND

- Basel, Antikenmuseum Basel und Sammlung Ludwig: *Scanning Sethos - Die Wiedergeburt eines Pharaonengrabes. Van 29 oktober 2017 t/m 6 mei 2018

Verslag Dahabiyareis, Egypte ontdekken met de Dahabiya Flower of Life, 2 tot 12 maart 2017 Lisette Ruzius en Huib van Verseveld

Een bijzondere reis met een leuke groep mensen. Twaalf personen ontdekten in maart Egypte met de Flower of Life. Deze prachtige sfeervolle dahabiya zeilde met de groep van Luxor naar Aswan. Na een prima vlucht op donderdag 2 maart van Amsterdam naar Luxor konden de deelnemers de eerste dag in Luxor vrij besteden. De een bleef op de boot, een ander ging zwemmen bij het Winterpalace en een groot deel van de groep toog naar de bezienswaardigheden, zoals het Dal der Koningen, Medinet Haboe, Deir el Medina of Karnak. Vrijdagavond stond een heerlijk diner in de vorm van een buffet voor de mensen klaar.

Zaterdagochtend 4 maart gingen de touwen los en werd koers gezet richting Esna. Onderweg was het genieten van het prachtige landschap dat aan de boot voorbijtrok. Kale rotsen met tempeltjes, mannen in kleurrijke bootjes aan het vissen, buffels tot hun knieën in het water, minaretten, vrouwen die hun kleding in de Nijl wassen, velden met gewassen en natuurlijk veel palmbomen. Vanuit de lemen huizen op de oever werd door de mensen vaak naar de dahabiya gezwaaid.

Tijdens het varen was het hijsen van het zeil een hele onderneming. Een man van de bemanning klom op blote voeten de houten mast in om het zeil voor los te maken. Daarna kwamen er bij het zeil op de voorkant van de zeilboot als de achterkant flink wat spierballen aan te pas. Het enige geluid daarna was het kabbelen van het water en af en toe het geronk van een groot cruiseschip die voorbijvoer. In Esna werd de Tempel van Esna bezocht. De houten trap leidt naar de veel dieper gelegen tempel die nu ver onder straatniveau ligt. Binnen en buiten ging de groep op zoek naar speciale afbeeldingen, die soms wel en soms niet werden gevonden. Op de terugweg werd door een aantal mensen een nieuwe sjaal aangeschaft. Het was voor sommigen even wennen hoe dat allemaal ging met onderhandelen.

Een spannend moment op dag 2 was de doorgang bij de sluis van Esna. Onverwacht moest de boot aanleggen, omdat een ander vaartuig voorrang kreeg. Het is een aparte belevenis als de boot in de sluis meters stijgt voordat deze verder vaart.

De bemanning van de boot verwendde elke dag de reizigers met een uitgebreid ontbijtbuffet met vaak pannenkoekjes, Egyptisch brood, verschillende soorten beleg en omelet. Zowel tussen de middag als elke avond werd er uitgebreid door de chef-kok gekookt, met elke keer iets anders op het menu. Het zorgde ervoor dat iedereen was aangekomen aan het einde van de reis.

Zondagochtend 5 maart werd weer vroeg vertrokken voor een bezoek aan de interessante archeologische plaats El Kab. Het kleine plaatsje met kleurrijke huisjes heeft even kleurrijke inwoners. De groep werd enthousiast onthaald door de kinderen van het dorp die zelfgemaakte plastic mandjes verkochten. Een van de deelnemers aan de reis lukte het om ze voor de foto op een rijtje te zetten. Dit was een uitstekend moment voor de bemanning om bij een lokale visser Nijlvis in te slaan. Dit was eigenlijk bedoeld voor hen zelf, omdat het kleine visjes zijn, maar een aantal deelnemers vroeg of ze het 's avonds ook konden proeven en de vis bleek erg lekker te zijn. Na het diner werden de mensen getraakteerd op livemuziek door de bemanning.

Gebel el Silsila voor de Nijl stèles (foto Lisette Ruzius)

De vaartocht ging maandag 6 maart naar Edfoe. De tempel van Horus is hier een grote trekpleister. De deelnemers aan de dahabiyareis werden met op de kade gereedstaande calèches door de stad vervoerd. Onderweg was het een drukte van belang. Het bleek dat deze dag schoolkinderen uit de wijde omgeving naar Edfoe waren gekomen om de tempel te bezoeken en sportclubs presenteerden zich hier ook. Bij de tempel stond het dan ook vol met paarden en wagens en over het terrein van de tempel schalde moderne muziek. Terug bij de boot waren jongens hun paarden in de Nijl aan het wassen, ook een mooi schouwspel. Zoals elke keer na een bezoek stond de ober de groep op te wachten met een glas verse sap. Dat was heerlijk in de warme zon. De vieze schoenen gingen uit en daarna konden de voeten op het bovendek weer omhoog, languit op een ligbed.

Omdat het behoorlijk warm was deze dag, werd besloten met de motorboot voor de dahabiya te blijven varen, zodat er een lekker windje was op het dek. Hierdoor was er wat tijd over en kon een extra stop worden ingelast. Bij een landbouwgebied werd aangemeerd, zodat een wandeling naar een agrarisch dorp kon worden gemaakt voor degenen die dat wilden. Onderweg bekeken ze irrigatiesystemen, werd thee gedronken met de lokale bevolking en werden dadels en doom (een soort vrucht) hoog in de bomen bewonderd. Niet veel verder werd de boot aangelegd bij Gebel el-Silsila. Het was prachtig omdat deze plek 's avonds met schijnwerpers is verlicht.

Dinsdag 7 maart in de vroege ochtend bracht de groep een bezoek aan Gebel el-Silsila. De groep werd enthousiast opgewacht door archeologe dr. Maria Nilsson en John Ward. Reisleider Huib van Versveld is al jaren actief als vrijwilliger op deze opgravingsite. De vorige avond had hij al een uitgebreide presentatie gegeven zodat mensen al flink wat kennis hadden opgedaan. Dit werd verder vergroot door een uitgebreide rondleiding van Maria.

Onderweg werd een tussenstop gemaakt om een open plek middenin de natuur te bezoeken, Ras-Ras. De wandeling ging door een bos met veel fruitbomen zoals doom. Op de open plek waar een tempel uit de Ptolemaeïsche tijd heeft gestaan, lagen in het zand veel blokken met reliëfs erop. Tot op heden heeft men hier nog nooit een schep in de grond gezet voor onderzoek. Die avond was er een verrassing voor de reizigers. Niet het gebruikelijke diner stond op het programma, maar er werd afgemeerd op een plek waar een barbecue werd opgezet. Een lokale bekende topmuzikant kwam speciaal naar de afgelegen plek om op te treden na de barbecue en daarbij werd door de bemanning gedanst.

Woensdag 8 maart voer de boot richting Kom Ombo. Hier kreeg de groep een speciale rondleiding door de algemeen manager Abdelmanem Saed van de provincie Aswan en directeur van de tempel van Kom Ombo. 's Avonds werd de dahabiya aangelegd op een rustige plek vlak voor Aswan met een prachtig uitzicht op een verlichte brug.

Donderdag 9 maart was voor iedereen vrij te besteden. Een groot deel van de groep bezocht de onvoltooide obelisk, het Nubisch Museum en het eiland Elephantine. Het was goed te merken dat we zuidelijker zaten, want het was flink warm in Aswan. 's Middags werd door veel mensen lekker geluierd op het dek van de boot.

De Dahabiya (foto Lisette Ruzius)

Vrijdag 10 maart stond 's ochtends een bezoek aan de tempel van Philae op het programma. In

verband met de te verwachten warmte en drukte vertrok de groep vroeg. Dat bleek een goede zet, want in het begin kon de tempel nog in alle rust worden bekeken. Later kwamen veel groepen - vooral Chinezen - naar de bezienswaardigheid en was het op sommige plekken dringen geblazen. In Aswan werd de bus weer ingeruild voor een boot voor een tocht in de omgeving. Dat was heerlijk met het warme weer. Onderweg zag de groep onder meer een plant waarvan de bladeren dichtklappen als je die aanraakt. Daarna werd een plek bezocht met rotsen, Sahel, waarin reliëfs/graffiti gekerfd stonden. Ondanks de warmte was het bezoek zeer de moeite waard. Iedereen was daarna wel toe aan een uitgebreide lunch op de boot en om daarna te relaxen. 's Avonds gingen de meesten mee naar de markt in Aswan. Het is deels toeristisch en deels voor de lokale bevolking. Het is een erg leuke markt om te bezoeken waar de verkopers niet opdringerig waren. Een trip naar de kamelenmarkt in Daraw stond zaterdagochtend op de agenda. Er werd vroeg vertrokken, omdat de markt alleen 's ochtends is. Al die kamelen in de ochtendzon waren een bezienswaardigheid. Daarnaast werden allerlei accessoires verkocht, zoals zweepen en touwen. De bootchef, Emad Mussa, die mee was, hielp een aantal bij de aanschaf hiervan. 's Middags ging een deel van de groep op eigen gelegenheid nog op pad in Aswan. Daarna was er een speech voor de geweldige bemanning die de reis tot in de puntjes had verzorgd. Ze werden door de reizigers beloond met een flinke fooi en waren allemaal hiervan onder de indruk. Ook Huib van Verseveld en zijn vriendin Lisette werden uitgebreid bedankt met een speech en fooi. 's Avonds was er een afscheidsdiner met speciaal voor deze gelegenheid eend op het menu en als toetje een zelfgemaakte taart. Een reis om nog eens te herhalen, want Egypte heeft meer te bieden dan alleen de oudheden.

Nieuws en wetenswaardigheden uit Egypte (Petra Lether)

Science Daily, 21 juli 2017, Ludwig-Maximilians-Universität (LMU) in München.

Julia Budka bestudeert de impact van interculturele contacten in het oude Egypte. Haar opgravingen in Soedan hebben een graf rond 1450 v. Chr. blootgelegd op het Sai-eiland in de Nijl.

<https://www.sciencedaily.com/releases/2017/07/170721090109.htm>

Egypt Independent, 25 juli 2017

De Egyptische Archeologische missie van de Oostelijke Delta heeft een graf uit de tijd van de farao's gevonden in de stad al-Hosayneya in de provincie al-Sharqia.

<http://www.egyptindependent.com/pharaonic-tomb-unearthed/>

Egypt Today, 5 augustus 2017

Aliaa Ismail, 26 jaar, is de eerste Egyptenaar die met 3D scans werkt aan het Egyptisch werelderfgoed, op dit moment werkt zij in het graf van Seti I in het Dal der Koningen in Luxor.

<http://www.egypttoday.com/Article/4/15746/Aliaa-Ismail-1st-Egyptologist-to-use-3D-technology-in-documentation>

<http://english.ahram.org.eg/News/274878.aspx>

<http://www.egypttoday.com/Article/4/15846/Chamber-of-Egyptian-King-Seti-II-found-in-Minya>

Ahram Online, 6 augustus 2017

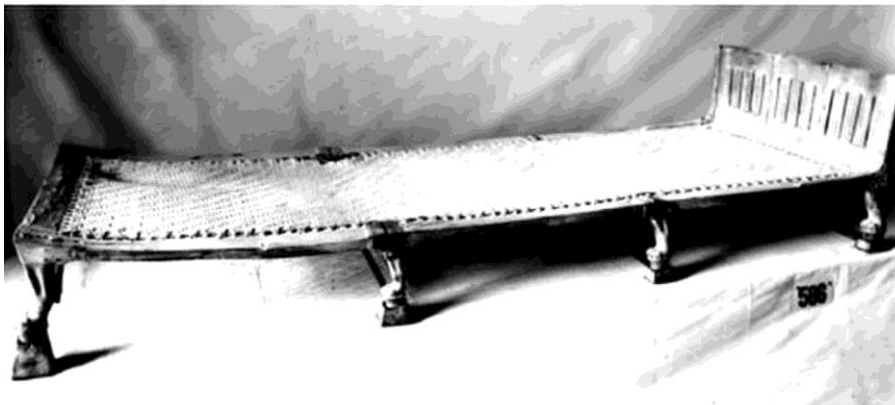
Bij illegale opgravingen in Minya zijn blokken gevonden uit de regering van Seti II. De Toeristen- en Oudheden Politie heeft op heterdaad een bewoner van Miniya betrapt toen hij illegaal onder zijn huis blokken aan het opgraven was, die dateren uit de regering van Seti II.

Egypt Today, 11 augustus 2017

In Minya is een ruimte gevonden uit de regering van Seti II (zie bericht hiervoor). De ruimte met oudheden is gevonden onder een huis van een inwoner van Miniya, aldus een verklaring van het Ministerie van Oudheden.

Live Science, 1 augustus 2017

Fit for a King: het bed van farao Toetanchamon was een oud wonder. Toetanchamon sliep op een voorloper van ons moderne campingbed, volgens een studie die werd gepresenteerd op de laatste internationale conferentie over deze farao in Cairo.

https://www.livescience.com/59999-king-tut-camping-bed-ancient-marvel.html?utm_source=ls-newsletter&utm_medium=email&utm_campaign=20170802-ls

Leesgroep Hiërogliefen o.l.v. Mathijs Smith

Data: donderdag 21 september, 5 en 19 oktober, 16 en 30 november, 14 december 2017

Locatie: Utrecht, Bethelkerk, Burgemeester Norbruislaan 1

Tijd: 19.15 – 21.15 uur

Kosten: € 85 voor donateurs, € 100 voor niet-donateurs

De teksten die behandeld worden zijn de stèle van Hatiay uit het RMO Leiden en de restauratiestèle van Toetanchamon/Horemheb uit het Egyptisch Museum te Cairo. Indien er nog eventueel tijd over is, wordt er nog een derde tekst behandeld.

De stèle van Hatiay (foto's internet)

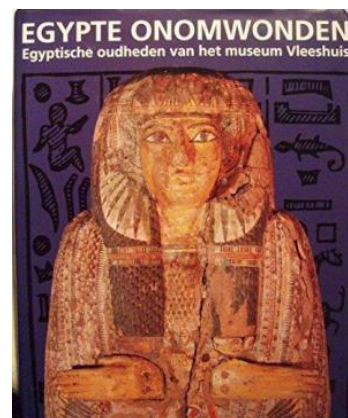
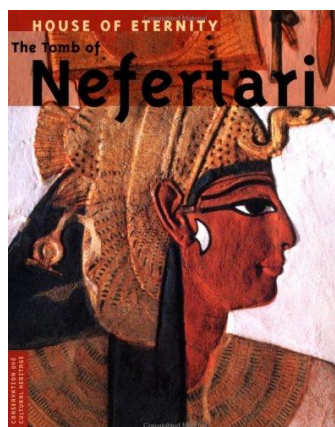
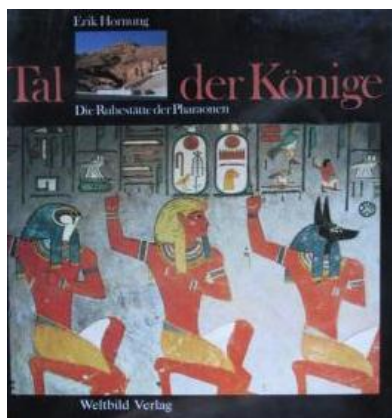
De restauratiestèle van Toetanchamon/Horemheb

Boekenverkoop Mehen

Mehen ontvangt regelmatig boeken voor de bibliotheek. Dubbele boeken worden voor een zacht prijsje verkocht, de opbrengst gaat naar het goede doel. Prijzen zijn excl. verzendkosten. De boeken kunnen ook opgehaald worden in het Mehen Studiecentrum tijdens de lezingen of na afspraak.

Diverse auteurs	Farao's van de zon. (harde kaft) Achnaton, Nefertiti, Toetanchamon. R.M.O.	€ 7,50
Diverse auteurs	Description de l'Égypte. Complete editie in dikke pocket.	€ 5,00
Diverse auteurs	L'art égyptien au temps des pyramides Catalogus van de tentoonstelling in Parijs in 1999	€ 10,00
Diverse auteurs	Egypte Onomwonden. Catalogus Antwerpen. Egyptische oudheden van het museum Vleeshuis.	€ 5,00
Diverse auteurs	Les artistes de Pharaon. Deir el Médineh et la Vallée des Rois. (2002)	€ 5,00
J. Baines/J. Malek	Atlas van het oude Egypte (1995)	€ 7,50

J. McDonald	House of Eternity. The Tomb of Nefertari. Enkele plaatjes ingeplakt	€ 4,00
R. Faulkner	A concise dictionary of Middle Egyptian (1996)	€ 5,00
Chr. Frayling	Op zoek naar Toetanchamon (1996) (Over de opwinding van de vondst en de vorm die het aannam)	€ 2,50
A. Gardiner	Egyptian Grammar, 1979	€ 10,00

P. Gedge	Heersers van de Nijl. Boek 1: Het Nijlpaardmoeras Boek 2: De Oase. Boek 3: De Weg naar Horus Romancyclus, 3 delen (1999-2000)	€ 7,50
E. Hornung	Tal der Könige. Die Ruhestätte der Pharaonen (1990) Nog steeds het standaardwerk over dit onderwerp	€ 10,00
H.D. Schneider	Beeldhouwkunst in het land van de farao's Leiden, RMO	€ 3,00
E. Strouhal	Leven in het oude Egypte (1993)	€ 5,00
G. Vogelsang-Eastwood	De kleren van de farao.	€ 7,50
A. Tadema/B. Tadema Sporry	Operatie farao's. Egypte's tempels gered (1977)	€ 2,50
A. Touny/S. Wenig	Sport in ancient Egypt (1969)	€ 5,00

Tevens is de 2^e druk verschenen van de Luxorgids geschreven door Lisette Ruzius. De gids is te koop voor € 16,00. Informatie via Mehen of Huib van Verseveld

Voor alle betalingen inzake Mehen: rekeningnummer NL86INGB0671936387, BIC: INGBNL2A t.n.v. mevrouw B.J. Koek-Overvest e/o de heer J.G. Koek te Elst (U.).
Wij hopen u binnenkort bij één van onze activiteiten te ontmoeten.

Met vriendelijke groeten,
namens het bestuur van "Mehen"

Bep en Jan Koek
www.mehen.nl